

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoR/3/2023
Identifikačné číslo spisu:	1316202866
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1316202866.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa J. G., narodenú XX. J. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa rodičov - matky F. I. G. Y., narodenej XX. Z. XXXX, G., V. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Jarmilou Milatovou, Bratislava, Metodova 7, a otca F. Z. G., narodeného XX. P. XXXX, N., G. XXXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou AK Neuschlová, s. r. o., Bratislava, Dostojevského rad 5, IČO: 36 861 359, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B3-51P/41/2016, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. novembra 2020 sp. zn. 20CoP/80/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 12. septembra 2019 č. k. 51P/41/2016-720 rozhodol tak, že zveril maloletú J. G. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v týždenných intervaloch s tým, že osobná starostlivosť otca začne každý pondelok v párnom kalendárnom týždni od 8,00 hod. a bude trvať do nasledujúceho pondelka v nepárnom kalendárnom týždni do 8,00 hod., kedy začne osobná starostlivosť matky a táto bude trvať do nasledujúceho pondelka v párnom kalendárnom týždni do 8,00 hod., s výnimkou letných prázdnin, vianočných, jesenných, jarných, polročných a veľkonočných sviatkov, kedy je striedavá osobná starostlivosť upravená počas vianočných prázdnin tak, že v párnom kalendárnom roku bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v čase od posledného dňa vyučovania pred vianočnými prázdninami od 18,00 hod. do 30.12. do 15,00 hod. a v nepárnom kalendárnom roku v čase od 30.12. od 15,00 hod. do prvého dňa vyučovania po vianočných prázdninách do 8,00 hod. nasledujúceho kalendárneho roka; počas vianočných prázdnin v párnom kalendárnom roku bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v čase od 30.12. od 15,00 hod. do prvého dňa vyučovania po vianočných prázdninách do 8,00 hod. nasledujúceho kalendárneho roka a v nepárnom kalendárnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred vianočnými prázdninami od 18,00 hod. do 30.12. do 15,00

hod; počas jarných prázdnin určených vyhláškou Ministerstva školstva SR pre kraj obvyklého pobytu maloletej bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v nepárnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas jarných prázdnin určených vyhláškou Ministerstva školstva SR pre kraj obvyklého pobytu maloletej bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v párnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas veľkonočných prázdnin bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v párnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas veľkonočných prázdnin bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v nepárnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas letných prázdnin bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú počas párneho roka v čase od 30.6. od 18,00 hod. do 16.7. do 18,00 hod. a v čase od 1.8. od 18,00 hod. do 16.8. do 18,00 hod.; počas nepárneho roka v čase od 16.7. od 18,00 hod. do 1.8. do 18,00 hod. a v čase od 16.8. od 18,00 hod. do 1.9. do 18,00 hod.; počas letných prázdnin bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú počas párneho roka v čase od 16.7. od 18,00 hod. do 1.8. do 18,00 hod. a v čase od 16.8. od 18,00 hod. do 1.9. do 18,00 hod.; počas nepárneho roka v čase od 30.6. od 18,00 hod. do 16.7. do 18,00 hod. a v čase o 1.8. od 18,00 hod. do 16.8. do 18,00 hod.; počas jesenných prázdnin bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v párnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas jesenných prázdnin bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v nepárnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; počas polročných prázdnin bude otec zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v nepárnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod., počas polročných prázdnin bude matka zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú v párnom roku v čase od posledného dňa vyučovania pred začiatkom prázdnin od 18,00 hod. do prvého dňa vyučovania po prázdninách do 8,00 hod.; s tým, že miestom odovzdania a prevzatia maloletej bude počas pracovných dní v školskom roku predškolské/školské zariadenie, ktoré maloletá aktuálne navštevuje, v ostatných prípadoch miesto bydliska odovzdávajúceho rodiča. Súd prvej inštancie zároveň konanie vo zvyšnej časti návrhu otca zastavil a vzájomný návrh matky zamietol. Týmto rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Malacky č. 9P/23/2014-182 zo dňa 20. apríla 2015 v časti osobnej starostlivosti o maloletú J. G. a o úprave styku otca s maloletou. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení poukázal na to, že od poslednej úpravy došlo k podstatnej zmene pomerov na strane rodičov aj maloletej J., ktorá vyrástla, má necelých 6 rokov, chodí do škôlky. Pri rozhodovaní vychádzal najmä zo záverov vykonaného znaleckého dokazovania, keď vo veci poveril vypracovaním znaleckého posudku súdneho znalca K. P. I.U., znalca z odboru psychológia, klinická psychológia detí a dospelých. Podľa znalca obaja rodičia sú vzhľadom k ich intelektovým, kognitívnym schopnostiam a osobnostným charakteristikám schopní vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú dcéru, pričom obaja rodičia sú schopní vychovávať akceptovateľným spôsobom. Otec prejavuje lepšiu schopnosť empatie a načúvania a matka je striktná a rigidná. Otec má vytvorený silný emocionálny vzťah k svojej dcére, prejavuje záujem o jej výchovu, k dcére sa správa milo, prejavuje jej svoju náklonnosť a lásku na verbálnej i telesnej úrovni, k dcére pristupuje trpezlivo a láskavo. Matka má vytvorený silný emocionálny až fixovaný vzťah k dcére, prejavuje záujem o jej výchovu, chce s ňou tráviť svoj čas. Znalec ďalej konštatoval, že maloletá J. má vytvorený silný autentický emocionálny vzťah k obom rodičom, v prítomnosti otca sa javí slobodnejšia, veselšia a zhovorčivejšia. V prítomnosti matky je rezervovaná a sebakontrolujúca. Obom rodičom je schopná prejavovať náklonnosť a lásku, k otcovi sa javí srdečnejšia, prejavuje smútok za otcom, keď s ním dlhšie nie je. Znalec nezistil žiadne prekážky, ktoré by niektorého rodiča vylučovali z výkonu osobnej starostlivosti o ich maloletú dcéru. Súd prvej inštancie poukázal na záver znalca, ktorý ako najvhodnejší spôsob výkonu osobnej starostlivosti o maloletú J. a v jej najlepšom záujme považoval výkon striedavej osobnej starostlivosti s týždennou frekvenciou. Súd pri rozhodovaní ďalej prihliadol aj na výpoveď svedkyne O.. H. Y., ktorá na pojednávaní uviedla, že pozná účastníkov konania, boli prijatí do ich odbornej starostlivosti, pričom

pozorovaním otca a maloletého dieťaťa zistila, že vzťah medzi nimi je kompletne funkčný. Svedkyňa ohľadne striedavej osobnej starostlivosti vyslovila názor, že otec má všetky kompetencie, aby sa vedel o dieťa postarať a zabezpečiť mu všetky potreby, ktoré sú pre dieťa v tomto veku potrebné a podľa nej medzi rodičmi v tomto prípade dochádza pri odovzdávaní dieťaťa k nepohode. Súd prvej inštancie vzal do úvahy aj vyjadrenie svedkyne S.. A. H., ktorá uviedla, že otec chodil s dieťaťom do ich Linky detskej istoty a využíval ich priestory na kontakt s dieťaťom. Zároveň zohľadnil aj vyjadrenie svedkyne K.. F. Ž., ktorá uviedla, že pozná oboch rodičov, bola prítomná spolu s ďalšími odborníkmi pri tvorbe rodičovskej dohody, konzultovala stresové, konfliktné situácie. S prihliadnutím na vyjadrenie súdneho znalca a všetky uvedené skutočnosti, a po oboznámení sa aj s fotodokumentáciou založenou do spisu, ktorá dokumentuje vzťah otca s maloletou dcérou, dospel súd prvej inštancie k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletej. Čo sa týkalo rozhodovania o zastupovaní a spravovaní majetku maloletej, súd prvej inštancie zastavil v tejto časti konanie pre späťvzatie návrhu, keďže rozvodovým rozsudkom bolo rozhodnuté v tejto časti o rodičovských právach a čo sa týkalo výživného ponechal v platnosti aj súdom naposledy určené výživné v rozvodovom rozsudku o výživnom, keďže podľa jeho názoru je naposledy určené výživné primerané veku a odôvodneným potrebám maloletej. Vo zvyšnej časti návrh matky na zmenu úpravy styku zamietol ako nedôvodný.

1.2. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 18. novembra 2020 sp. zn. 20CoP/80/2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení, vzhľadom na vývoj maloletej z veku 18 mesiacov pri pôvodnej úprave starostlivosti o maloletú do veku začínajúcej školáčky, zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že pôvodná úprava už naďalej nezaistuje najpriaznivejšie podmienky pre zdravý vývoj maloletej a sú dané dôvody pre to, aby rozhodnutie o starostlivosti o maloletú bolo zmenené tak, že maloletá bude zverená do striedavej starostlivosti rodičov. Uviedol, že v okolnostiach danej veci striedavá starostlivosť najlepšie zachová rodinné väzby medzi maloletou na jednej strane a matkou a otcom na druhej strane, ku ktorým maloletá cíti rovnakú citovú náklonnosť, keď bolo zistené, že otec je schopný sa po všetkých stránkach o dieťa postarať a dieťa rado trávi čas so svojim otcom. Dospel k záveru, že za takejto situácie striedavá starostlivosť zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletej. Odvolací súd podotkol, že striedavú starostlivosť nie je možné vylúčiť len na základe hodnotenia vzťahu medzi rodičmi, respektíve na tom, že by neboli schopní dohodnúť sa na výchove detí. Doplnil, že problém komunikácie nie je možné pripísať výlučne jednému rodičovi a zveriť preto dieťa len jednému z rodičov. Aj v prípade zverenia dieťaťa do starostlivosti len jedného z rodičov sú totiž rodičia nútení spolu komunikovať o podstatných otázkach týkajúcich sa dieťaťa.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Namietala, že súd nemal vôbec za preukázané, že striedavá starostlivosť rodičov je v záujme maloletej J. a svoje rozhodnutie oprel o absolútne neplatné, neaktuálne a sporné dôkazy a skutkové okolnosti, ktoré nesprávne vyhodnotil. V tejto súvislosti uviedla, že kolízna opatrovníčka G.. M. Z. vôbec nepozná maloletú J., nikdy ju nenavštívila, nerozprávala sa s ňou a všetky úkony, ktoré počas konania vykonala, smerovali práve proti záujmom maloletej J.. Ďalej poukázala na to, že znalec K.. P. I. nebol pri vypracovaní znaleckého posudku odborne spôsobilý na posudzovanie vhodnosti nariadenia striedavej osobnej starostlivosti. Matka tiež uviedla, že nemožno prihliadať ani výsluch svedkov (psychologičiek) ohľadom záujmu dieťaťa. Podľa jej názoru súdy, naopak, vôbec nevzali do úvahy výsluch maloletej J., ktorá sa samostatne vyjadrila, že chce bývať u maminky a že u maminky sa cíti lepšie. Rovnako neprihľadli na vyjadrenia a dôkazy predložené matkou, ktoré preukazujú charakterové a osobnostné rysy otca. Matka konštatovala, že zmena stabilného výchovného prostredia na striedavú osobnú starostlivosť bude mať jednoznačne negatívny vplyv na psychiku dieťaťa. Napokon namietla, že odvolací súd nesprávne posúdil právnu otázku záujmu maloletého dieťaťa pri zverení maloletej J. do

striedavej osobnej starostlivosti rodičov, pričom predmetná právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.2. Vzhľadom na uvedené matka navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne ich zmenil.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie matky predpokladá uplatnenia ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP nespĺňa, je vyjadrením čisto jej subjektívnych názorov a očakávaní, ktoré neboli naplnené. Navyše, v priebehu konania bolo preukázané viacerými dôkazmi, že mal. J. sama má záujem na širšom a intenzívnejšom kontakte s otcom. Otec dovolanie matky vníma ako účelové, už aj z toho dôvodu, že matka v ňom de facto duplikuje argumenty, s ktorými sa jasne a relevantne vysporiadal odvolací súd, ktorý v danom prípade zhodne so súdom prvej inštancie vyhodnotil striedavú osobnú starostlivosť ako najvhodnejší model starostlivosti o mal. J.. Preto navrhol podané dovolanie odmietnuť ako nedôvodné.

5. Kolízny opatrovník sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní otca maloletých detí.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ

uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala (i) nesprávne vyhodnotenie dokazovania, (ii) nezohľadnenie názoru maloletej a dôkazov predložených matkou a (iii) nepreukázanie, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletej.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

17. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

18. Pokiaľ matka namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúce v nedostatočne zistenom skutkovom stave veci a v nesprávnom hodnotení dôkazov (súd nemal preukázané, že striedavá starostlivosť rodičov je v záujme maloletej J.; súdy neprihliadli na výsluch maloletej J. a dôkazy predložené matkou), dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového (resp. skutočného) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

18.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikáciu ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúvanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúvanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúvanie procesného postupu súdu. Vo vzťahu k nevykonaniu navrhnutého dôkazu to potvrdzuje aj novšia judikatura najvyššieho súdu (sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/122/2019, 5Cdo/202/2018, 7Cdo/205/2019), ktorá takýto prieskum pripúšťa.

18.2. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil:

- Podľa Čl. 3 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

[Pozn. Dohovor o právach dieťaťa bol vyhlásený v Zbierke zákonov pod č. 104/1991 Zb. a v prípade Čl. 3 a Čl. 12 upravuje všeobecné princípy, ktoré nie sú priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívy a aplikačnej praxe (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2014 sp. zn. II. ÚS 596/2014)]

- Podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (Čl. 3 ods. 1) prijatého Výborom na jeho šesťdesiatom druhom zasadnutí (14. január - 1. február 2013) je pojem „najlepší záujem dieťaťa“ nesmierne komplexný a jeho obsah treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Zákonodarca, sudca, správny, sociálny alebo školský orgán budú schopní práve prostredníctvom výkladu a vykonávania Čl. 3 ods. 1 v súlade s ostatnými ustanoveniami Dohovoru vyjasniť pojem a použiť ho v konkrétnej situácii. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

- Podľa prvej vety Čl. 5 Základných zásad zákona č. 6/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „ZoR“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

- Podľa § 26 ZoR ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

- Podľa § 24 ods. 5 ZoR súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby,

stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi.

- Podľa § 25 ods. 3 ZoR ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

- Podľa § 43 ods. 1 ZoR maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti (obdobne Čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa).

- Podľa prvej vety Čl. 4 Základných princípov CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

- Podľa § 38 ods. 1, ods. 2 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

- Podľa § 384 ods. 2 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonala súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla.

18.3. Esenciálnym a primárnym kritériom pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí byť vždy najlepší záujem maloletého dieťaťa, ktorý sa podľa ESLP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou, okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (rozhodnutie vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku zo 6. júla 2010, sťažnosť č. 41615/07, bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti na jeho povahe a význame môže nad záujmami rodičov prevážiť (rozhodnutie vo veci Sahin proti Nemecku z 8. 7. 2003, sťažnosť č. 30943/96, bod 66).

18.4. I dovolací súd zdôrazňuje, že záujem dieťaťa (v kontexte s článkom 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) musí byť popredným hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Podobná požiadavka vyplýva aj z článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd zaručujúcej osobitnú ochranu detí a mladistvých (porov. napr. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3135/19). Je preto nevyhnutné, aby pri akejkoľvek súdnom rozhodovaní týkajúcom sa detí bol ich najlepší záujem skúmaný a posudzovaný ako určujúce kritérium pre konečné rozhodnutie - nech sa jedná o akékoľvek konanie týkajúce sa maloletého dieťaťa.

18.5. Zároveň v zmysle citovaných ustanovení sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu (5Cdo/492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57. - 59.).

19. Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií v posudzovanej veci nepochybne vyplýva, že tieto sledovali úpravou výkonu rodičovských práv a povinností predovšetkým najlepší záujem maloletej J..

Svedčí o tom jednak poukaz odvolacieho súdu na zásadu sledovania najlepšieho záujmu dieťaťa v zmysle článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (bod 13. odôvodnenia), ale tiež jeho konštatácia po vyhodnotení jednotlivých skutkových zistení prípadu vo vzájomných súvislostiach, podľa ktorej v okolnostiach danej veci striedavá starostlivosť najlepšie zachová rodinné väzby medzi maloletou na jednej strane a matkou a otcom na druhej strane, ku ktorým maloletá cíti rovnakú citovú náklonnosť, keď bolo zistené že otec je schopný sa po všetkých stránkach o dieťa postarať a dieťa rado trávi čas so svojim otcom. Odvolací súd jednoznačne dospel k záveru, že za takejto situácie striedavá starostlivosť zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletej (bod 16. odôvodnenia). Rovnako súd prvej inštancie s prihliadnutím na všetky zistené skutočnosti a po oboznámení sa aj s fotodokumentáciou založenou do spisu, ktorá dokumentovala vzťah otca s maloletou dcérou, dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletej (bod 109. odôvodnenia). Hodno zdôrazniť, že súd prvej inštancie za účelom zistenia skutočného stavu veci vykonal pomerne rozsiahle dokazovanie, pri vyhodnotení ktorého zohľadnil okrem iného rozhodnutie, ktorým boli naposledy upravované práva a povinnosti voči maloletej J. (rozsudok Okresného súdu Malacky pod č.k. 9P/23/2014-182), výpoveď svedkyne O.. H. Y., do ktorej starostlivosti boli prijatí účastníci konania, výpoveď O.. G., s ktorou účastníci konzultovali základnú starostlivosť o dieťa, výpoveď S.. A. H., predstaviteľky Linky detskej istoty, výpoveď O.. M. H., poskytujúcej rodine konzultácie a odborné poradenstvo, či výpoveď K.. F. Ž., prítomnej spolu s ďalšími odborníkmi pri tvorbe rodičovskej dohody. Súdy tiež prihliadli na úradný záznam spísaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, správu Výskumného ústavu detskej psychológie Bratislava, správu UNICEFu, správu Detského centra Výskumného ústavu detskej psychológie, správu Linky detskej istoty pri SV UNICEFu. Najmä však súdy vychádzali zo znaleckého posudku, vypracovaného súdom povereným súdnym znalcom K.. P. I., ktorý dospel k záveru, že najvhodnejší spôsob výkonu osobnej starostlivosti o maloletú J. a v jej najlepšom záujme je výkon striedavej osobnej starostlivosti s týždennou frekvenciou. Maloletá bola znalcom vyšetrená bez prítomnosti rodičov s výsledkom, že psychologický vývin maloletej, jej rozumové schopnosti sú vzhľadom k veku a vývinu dobre rozvinuté, maloletá je v prítomnosti otca spontánnejšia, autentickejšia, veselšia, v prítomnosti matky sa prejavuje menej citovo, je viac sebakontrolujúca. Podľa záverov znalca maloletá nevykazuje znaky depresie alebo úzkosti, je adaptovaná na aktuálnu situáciu. Smutnú náladu prejavuje vtedy, keď prezentuje svoju túžbu po spoločnej domácnosti s oboma rodičmi, vykazuje znaky deprivácie z nedostatočného kontaktu s otcom, pričom znalec nezistil, že by dochádzalo k manipulácii maloletej zo strany jej rodičov na vedomej úrovni, a súčasne nezistil žiadne prekážky, ktoré by niektorého rodiča vylučovali z výkonu osobnej starostlivosti o ich maloletú dcéru. Súdy považovali predmetný znalecký posudok za vnútorne bezrozporný a presvedčivý, a to najmä v časti o posudzovaní citových väzieb maloletej k rodičom. Odvolací súd zároveň vyhodnotil závery znaleckého posudku ako korešpondujúce s ďalšími dôkazmi vykonanými v preskúmvanej veci, najmä výsluchmi svedkov - osôb odborne intervenujúcich do vzťahu rodičov a maloletej. Napokon nemožno prehliadnuť, že súdy v kontexte psychologického obrazu maloletej zohľadnili aj vyjadrenie maloletej prednesené pred súdom prvej inštancie.

20. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci dospel k záveru, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci (§ 35 CMP) postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletému dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princíпов CMP). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, najmä (ale nielen) na základe záverov znaleckého posudku č. 10/2018, vypracovaného znalcom z odboru psychológia, klinická psychológia detí a dospelých, K.. P. I., ako aj na základe prejavenej názoru maloletej v konaní, ktorému venovali súdy nižších inštancií náležitú pozornosť s prihliadnutím na jej vek a rozumovú vyspelosť (§ 38 CMP, § 43 ods. 1 ZoR v súlade s čl. 12 Dohovoru), pritom hodnotiac výsledky dokazovania cez prizmu najlepšieho záujmu dieťaťa, dospeli k záveru, že došlo k zmene pomerov (§ 26 ZoR), a preto na základe návrhu otca zmenili rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností. Tak okresný súd ako aj jeho nadriadený krajský súd pri zisťovaní skutočného stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), náležitým spôsobom zistili skutočný stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem

rozhodli tak, že ich skutkové a právne závery nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné, ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z tohto hľadiska preto nemožno postupu súdov nižších inštancií nič vytknúť a námietky matky maloletej preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

21. Matka prípustnosť podaného dovolania ďalej vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená).

22. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. b) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

23. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval a uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

24. Dovolaateľka namietala nesprávne posúdenie právnej otázky záujmu maloletého dieťaťa pri zverení maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

25. Napriek tomu, že dovolací súd sa sledovaním najlepšieho záujmu maloletej v preskúmvanej veci už zaoberal pri posudzovaní existencie zmätočnosťnej vady podľa § 420 písm. f) CSP, nad tento rámec uvádza, že záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní, čo je najlepším záujmom maloletého dieťaťa, súd musí zohľadniť všetky relevantné skutočnosti a okolnosti tak, aby bolo zabezpečené morálne a materiálne blaho (dobro) dieťaťa a chránené jeho práva a oprávnené záujmy (porov. čl. 5 ZoR). Z uvedeného vyplýva, že pojem najlepší záujem dieťaťa je veľmi pružný a musí byť skúmaný individuálne, vždy v konkrétnej situácii, musí vychádzať zo zistených okolností a musí sa uskutočniť tak, aby sa v plnej miere rešpektovali ústavou a medzinárodnými dokumentmi zakotvené práva maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že z pohľadu posudzovania najlepšieho záujmu dieťaťa je každé dieťa jedinečné. Rozhodujúcimi kritériami, ktoré majú byť použité pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa, sú najmä osobný kontext, aktuálna situácia a potreba dieťaťa. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu sa má prihliadať najmä na okolnosti, ktoré súvisia s individuálnymi charakteristikami dieťaťa (vek, pohlavie, stupeň zrelosti, sociálny kontext, v ktorom dieťa žije a pod.). Najlepší záujem dieťaťa je komplexným, pružným a flexibilným pojmom. Jeho obsah sa má určiť podľa okolností prípadu, v ktorom sa dieťa nachádza alebo ktoré sa dieťaťa dotýkajú, prípadne dieťa ovplyvňujú. Preto aj prijatie konkrétnych rozhodnutí alebo opatrení vždy závisí od posúdenia celkovej situácie dotknutého dieťaťa. Všetky súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa dieťaťa, majú byť vydané s tým, že najlepší záujem dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní v danej veci.

26. Najlepší záujem dieťaťa je teda pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho vždy prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. S ohľadom na to, že pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa, pokiaľ v prejednávanej veci súdy na základe zákonne a v náležitom rozsahu vykonaného dokazovania a vyhodnotení všetkých

okolností vecí (viď závery dovolacieho súdu v bode 20.) dospeli k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme dotknutej maloletej J., tento ich záver nemôže byť preskúmaný podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, pretože dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP), ani prehodnocovať vykonané dôkazy; iný prístup by bol porušením zásady priamosti súdneho konania. O uvedenom svedčí aj kontext, v akom dovolateľka namietala nesprávne posúdenie ňou vymedzenej otázky, keď v súvisiacich častiach dovolania rozporovala práve nepreukázanie, že striedavá osobná starostlivosť rodičov je v záujme maloletej J., čím implicitne vytýkala nedostatok skutkových podkladov pre súdmi vyvodený právny záver. Správnosť posúdenia, podľa ktorého takto vymedzenú právnu otázku nemožno preskúmať prostredníctvom ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, potvrdzuje už vyššie naznačený záver dovolacieho súdu, v zmysle ktorého nižšie súdy postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav vecí (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou, aby najlepší záujem dieťaťa bol skutočne popredným hľadiskom pri rozhodovaní. Dovolací súd súčasne pripomína, že nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

27. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľka svojím dovolaním vyjadruje predovšetkým nespokojnosť s tým, že odvolací súd sa nestotožnil s jej návrhom a nepovažoval ho za súladný so záujmami dieťaťa. Vo svetle tejto nespokojnosti sa snaží argumentovať voči konečnému názoru odvolacieho súdu aj tým, že nerozhodol v zhode s vyjadrením maloletej J., pričom rovnakú námietku uplatnila už v odvolacom konaní a odvolací súd sa s ňou dostatočne vysporiadal vo svojom rozhodnutí, keď uviedol, že „V kontexte psychologického obrazu maloletej je potom potrebné vnímať aj vyjadrenie maloletej pred súdom prvej inštancie, kedy predniesla, že by „chcela bývať u maminky“, čo ale pre vek päťročného dieťaťa v spojení s jeho ďalším vyjadrením „teraz bola u tatinka a u tatinka bolo dobre“ nie je možné vyhodnotiť ako nesúhlas so striedavou starostlivosťou rodičov. Pokiaľ maloletá ešte nemá skúsenosť s inou formou výchovy, nie je možné jej vyjadrenie k starostlivosti vnímať ako určujúce. Maloletá ani jedného z rodičov nevyklučuje zo svojho života, má k obidvom pozitívny citový vzťah.“. Dovolací súd opätovne konštatuje, že prijatý záver odvolacieho súdu, ktorý dovolateľka spochybňuje, bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia jedinečných skutkových okolností prejednávanej veci (nielen vyjadrenia maloletej), ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Skutočnosť, že matka so záverom odvolacieho súdu a jeho odôvodnením nesúhlasí, nepostačuje sama o sebe k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ktorého podstatou je nesprávne právne posúdenie vecí, nie prehodnocovanie skutkových záverov a ich relevantnosti vo vzťahu k právnemu záveru odvolacieho súdu.

28. Dovolací súd záverom zdôrazňuje, že úloha oboch rodičov je v živote maloletého dieťaťa nezastupiteľná a dovolací súd nemá za to, že by tomu bolo inak v prejednávanej veci. V procese socializácie maloletého dieťaťa je v zásade nevyhnutná účasť oboch rodičov. V tejto súvislosti hodno zdôrazniť, že záujem maloletého dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote maloletého dieťaťa bez pochybnosti nezastupiteľné postavenie (porovnaj Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 554/04). Dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavovať svoje city skutočne slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Základným právom každého maloletého dieťaťa je právo na pravidelný, a pokiaľ možno, rovnocenný kontakt s obidvoma rodičmi. Záujem maloletého dieťaťa treba skúmať aj z objektívneho hľadiska a je nesporné, že v takom prípade je v záujme maloletých detí, aby sa vytváral pozitívny vzťah maloletých detí k rodičom a to nevyhnutne vyžaduje pravidelný styk s oboma rodičmi.

29. So zreteľom na všetko vyššie uvedené dovolací súd dovolanie matky v časti, v ktorej namietala vadu

zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.